

De informatiecrisis in de zorg en de taak voor informatiearchitecten

Erwin Oord - ArchiXL

Bob Schat - CSC

Architectuur in het Zorgdomein

Oud beeld: “ik kan altijd bij mijn dokter terecht”

Dokterswoning

Pastorie

Burgemeesters-
woning

Ansichtkaart uit Westbroek

Nieuwe feiten

- 40% van de huisartsen is vrouw
  - en meer dan 70% van de huisartsen in opleiding
- 86% van de vrouwelijke huisartsen en 41% van de mannelijke huisartsen werkt in deeltijd
- Minder dan 18% van de huisartsen werken in een solopraktijk
- **Conclusie: “mijn huisarts” bestaat niet meer**

Oud beeld:
“de huisarts als poortwachter tot de
zorg”

Een “verwijsbriefje”

Nieuwe feiten

- Ook de (Internet-) apotheek is eerstelijns
- Tandarts, fysiotherapeut, psycholoog, diëtist, ergotherapeut, logopedist, orthoptist, podotherapeut kunnen rechtstreeks benaderd worden
- Er zijn ruim tweemaal zoveel specialisten als huisartsen
- Acute zorg wordt direct verleend
- Particuliere klinieken zijn direct toegankelijk

Oud beeld:
Veilig, want het ziekenhuis zorgt
voor me

Nieuwe feiten

- *Mensen* in het ziekenhuis zorgen voor je
- Het ziekenhuis is een bedrijf
- Soms een “bedrijfsverzamelgebouw” voor maatschappen
- Samenwerking en informatieuitwisseling *zijn niet* vanzelfsprekend
- Verantwoordelijkheden *zijn niet* altijd duidelijk
- Overdracht *is niet* altijd geregeld
- Het ziekenhuis is een *open* omgeving

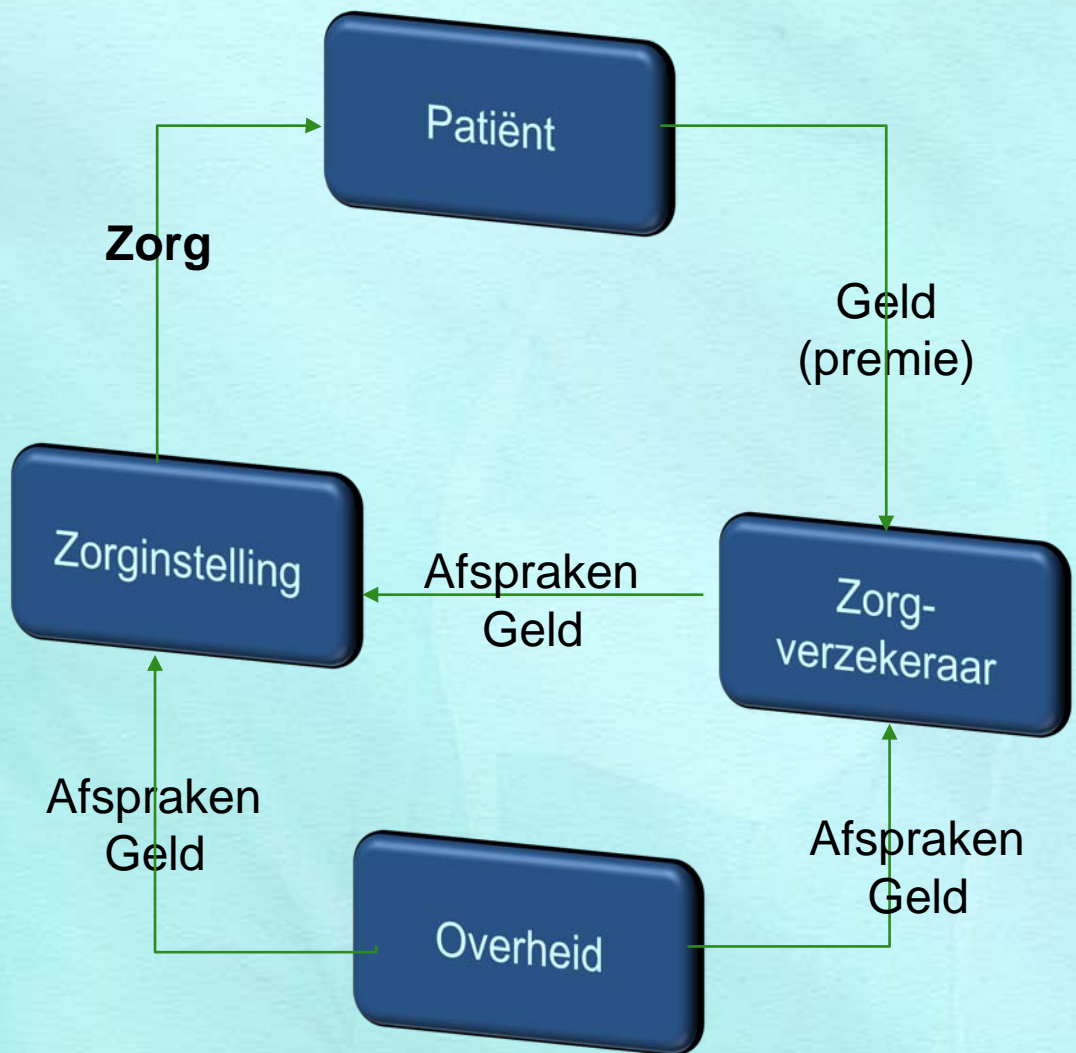
Niet de Albert Cuyp maar een UMC

Oud beeld:
de zorg is in Nederland goed geregeld

Feiten

Feiten (zorgbalans 2008)

- Preventie: Gezondheids*bevordering* in de reguliere zorg is nog weinig ontwikkeld.
- Curatieve zorg: op veel onderdelen is de zorg adequaat en verbeterd; de Scandinavische landen scoren echter steevast beter.
- Langdurige zorg: op punten uiten cliënten en personeel (soms ernstige) zorgen.
- Veiligheid: ongeveer vijf procent van de zorggebruikers zegt met onbedoelde schade te maken te hebben.
- Continuïteit: de ketenkwaliteit is ondermaats. De coördinatie van zorg blijft achter. Gebrekkige afstemming tussen zorgverleners leidt potentieel tot ineffectieve en onveilige zorg.
- Innovatiegraad: wat betreft investeringen en implementatie van innovaties doet Nederland het goed, *maar over de effectiviteit is onvoldoende bekend.*

Zorg anno 2011

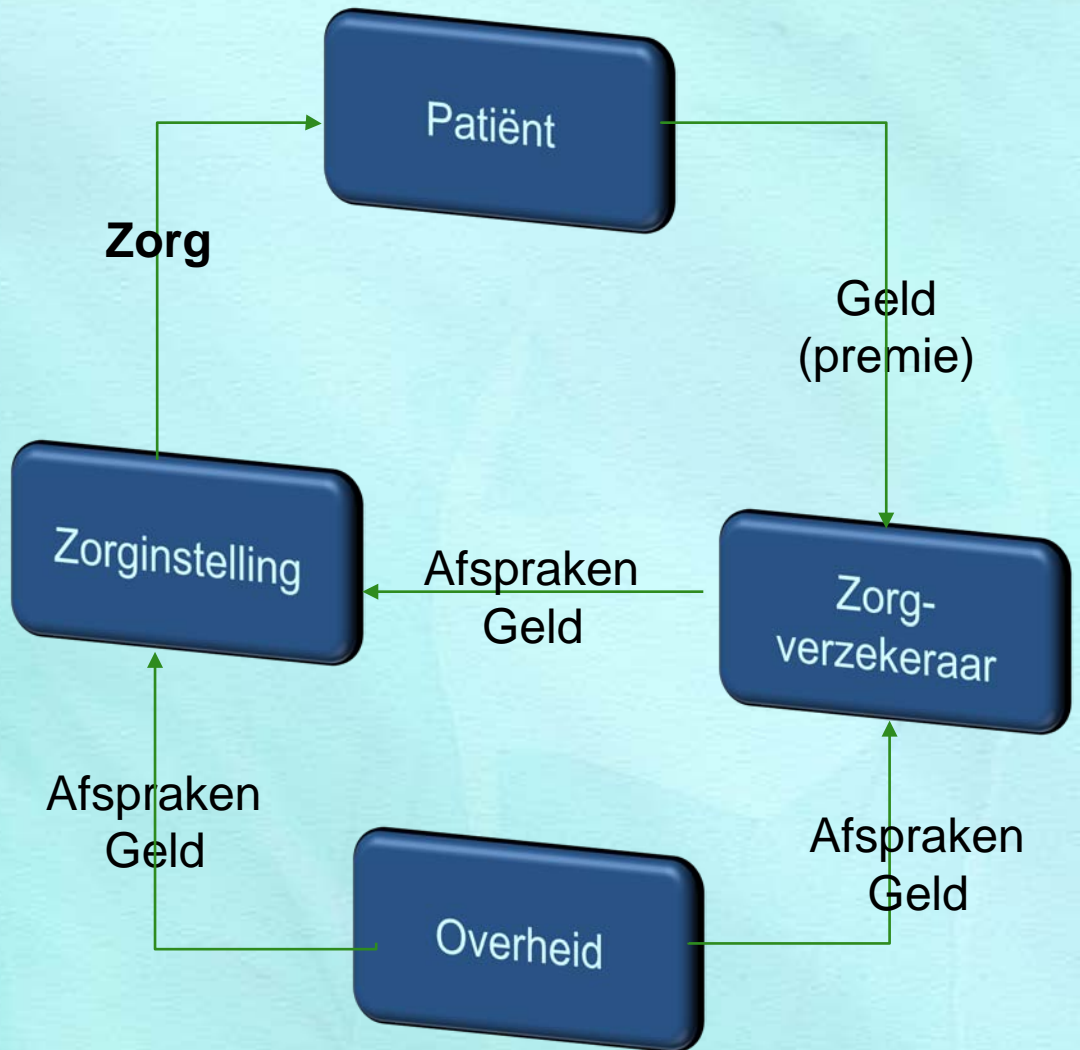
- Een dynamisch, wisselend netwerk van zorgverleners rond de zorgontvanger
  - Apotheken, huisartsenpraktijkpost
  - Ziekenhuizen, specialisten, privé klinieken, laboratoria
  - Tandarts, psycholoog, fysiotherapeut, diëtist
  - Wijk- en buurtzorg, mantelzorg
- Zorg begint voor de geboorte en eindigt na het overlijden

Informatievoorziening in de zorg

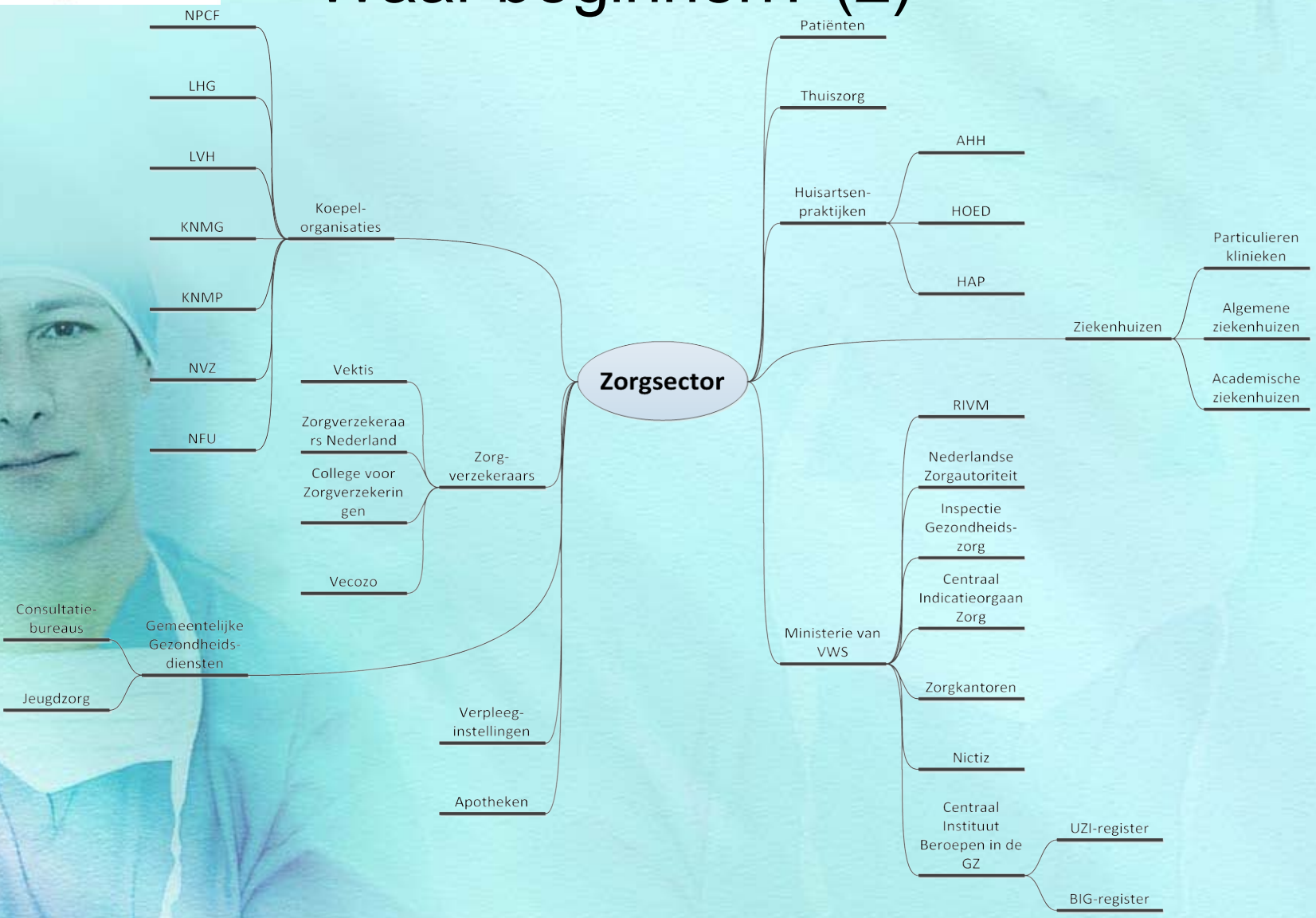
- Zorgverlening is informatie-intensief
  - Toch weinig aandacht voor *sturing* op de informatievoorziening
  - IT wordt gezien als “faciliteit” niet als essentieel bedrijfsmiddel
- Informatiesystemen
  - 90% gebaseerd op verouderde paradigma’s en oude technologie
  - 10% nieuw en functioneel onvolwassen
- Informatieuitwisseling
  - Cruciaal voor veilige en efficiënte zorg
  - Totaal onderbelicht op alle niveaus

Waar beginnen?

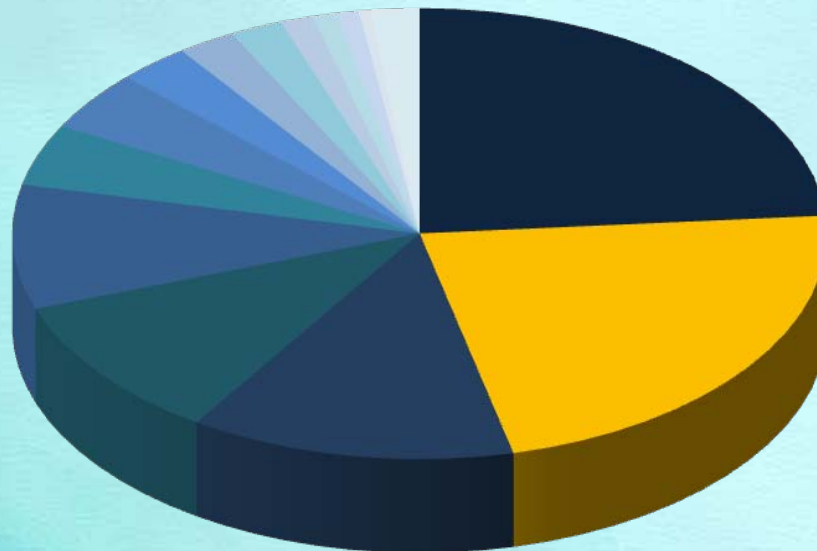
Waar beginnen? (2)

Waar beginnen?

- Aanknopingspunten
  - Mondige patiënt
  - Transparantie
  - Voortschrijdende technologie
  - Ketenzorg
- Kostenbeheersing

Kostenbeheersing noodzakelijk

- Sociale Zaken & Werkgelegenheid
- Volksgesondheid, Welzijn & Sport
- Onderwijs, Cultuur & Wetenschap
- Financiën incl. staatsschuld
- Binnenlandse Zaken incl. lagere overheden
- Buitenlandse Zaken
- Verkeer & Waterstaat
- Defensie
- Jeugd & Gezin
- Justitie
- Wonen, Wijken & Integratie
- Economische Zaken
- Landbouw, Natuurbeheer & Voedselkwaliteit
- Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening & Milieubeheer
- Overige

Hoe pak je het aan?

Hoe pak je het aan?

- Wat niet werkt in de Zorg:
  - “Architecture ... is the fundamental organization of a system embodied in its components, their relationships to each other, and to the environment, and the principles guiding its design and evolution” *(bron: ISO 42010)*
- Wat beter werkt in de Zorg:
  - “Architectuur is het geheel aan afspraken die bepalen hoe tussen en binnen organisaties ten aanzien van de informatievoorziening wordt samengewerkt ”

Scenario's (1)

- Top-down
  - 'Ivoren toren' bedenkt architectuur en legt die dwingend op
  - Voordelen: snel, efficiënt
  - Nadelen: draagvlak ontbreekt
- Zorgsector:
  - Niet haalbaar wegens ontbreken van een 'dictatuur' (vgl. NHS in VK)

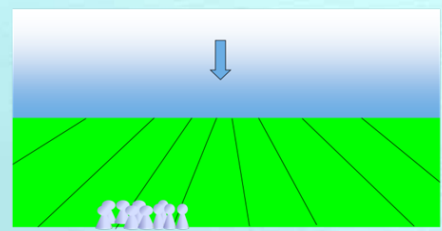
Scenario's (2)

- Bottom-up
  - Lokaal zoeken naar (kleine) mogelijkheden voor samenwerking waarbij architectuur noodzakelijk is en voordelen biedt
  - Voordelen: draagvlak
  - Nadelen: langdurig, versnipperd
- Zorgsector:
  - Doen we al, maar schiet nog weinig op

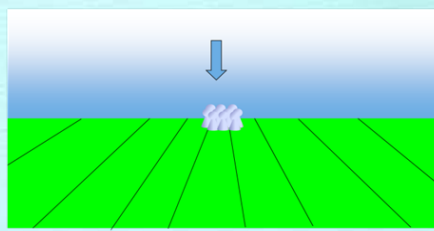
Scenario's (3)

- Gestimuleerd
  - Bottom-up aanpak, maar dan actief zoeken naar kansen en met enige vorm van regievoering
  - Voordelen: draagvlak, passende snelheid, praktische oplossingen
  - Nadelen: ?
  - Zorgsector:
    - Er zijn hoopgevende initiatieven

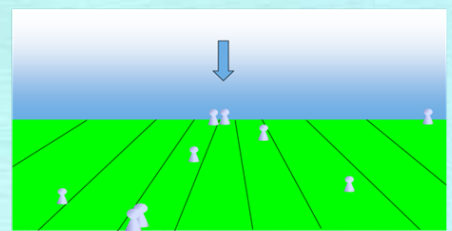
Hoe pak je het aan?

Zo begon het

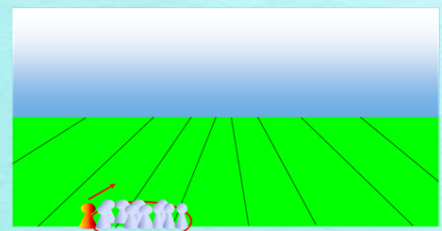

Zo was het bedacht

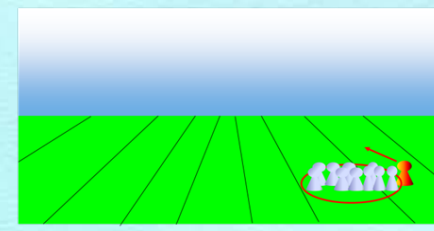

Zo werd het

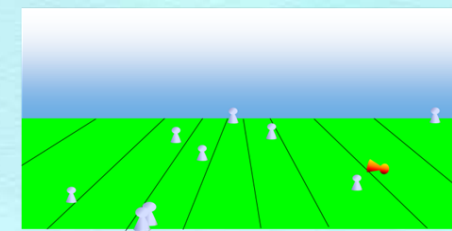
De visionaire aanpak

Zo begon het

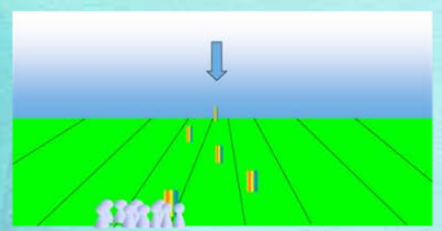

Zo ging het

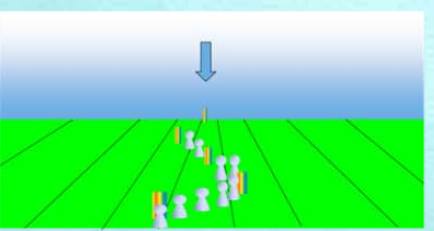

Zo werd het

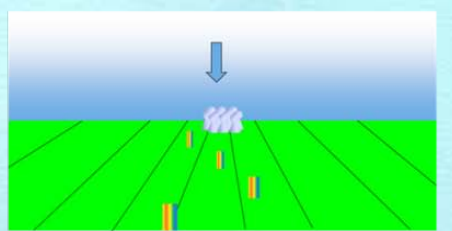
De herders aanpak

Zo begint het

Zo gaat het

Zo werd het

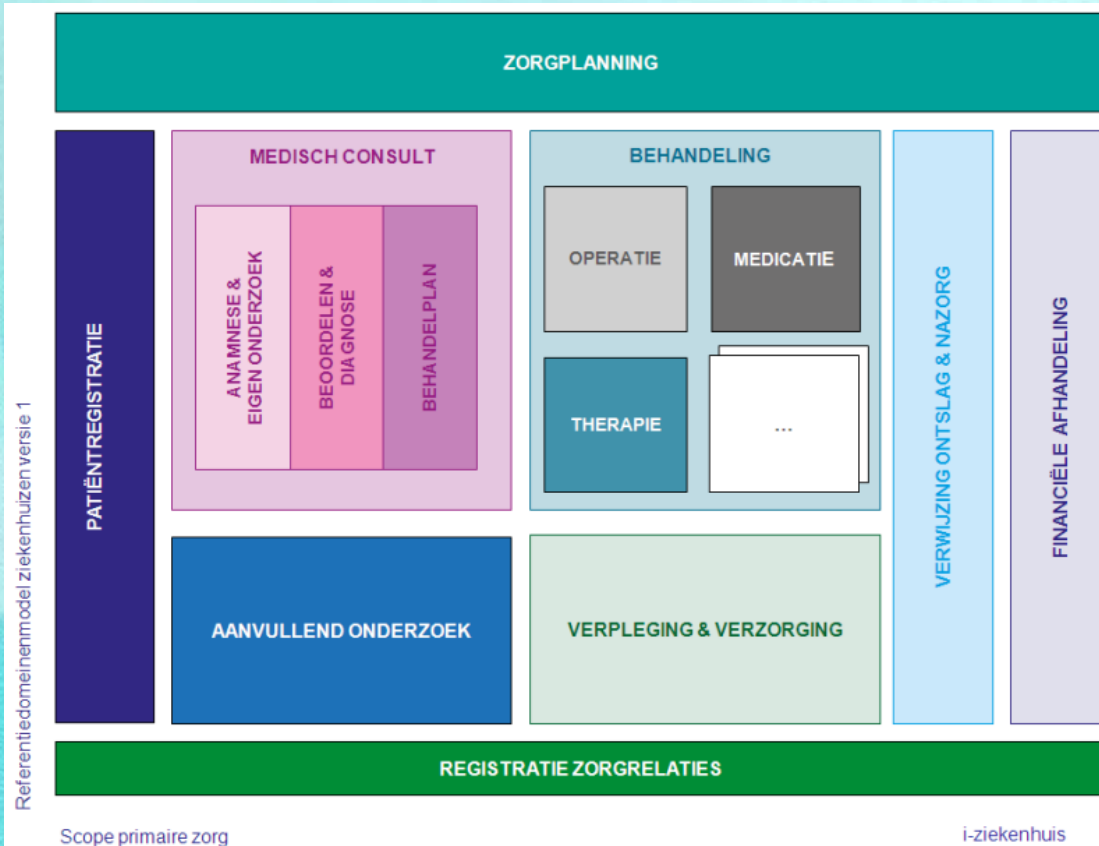
De architectuur aanpak

Een krachtig middel

- “Een referentiearchitectuur is gedefinieerd als een op praktijkervaringen gebaseerde, generieke architectuur voor een klasse van systemen” *(bron: 'Informatie' sept 2009)*
- Meerwaarde in de praktijk bewezen
- Snel & efficiënt: Niet 2x het wiel uitvinden
- Hergebruik leidt tot standaardisering, zelfversterkend effect

Voorbeeld

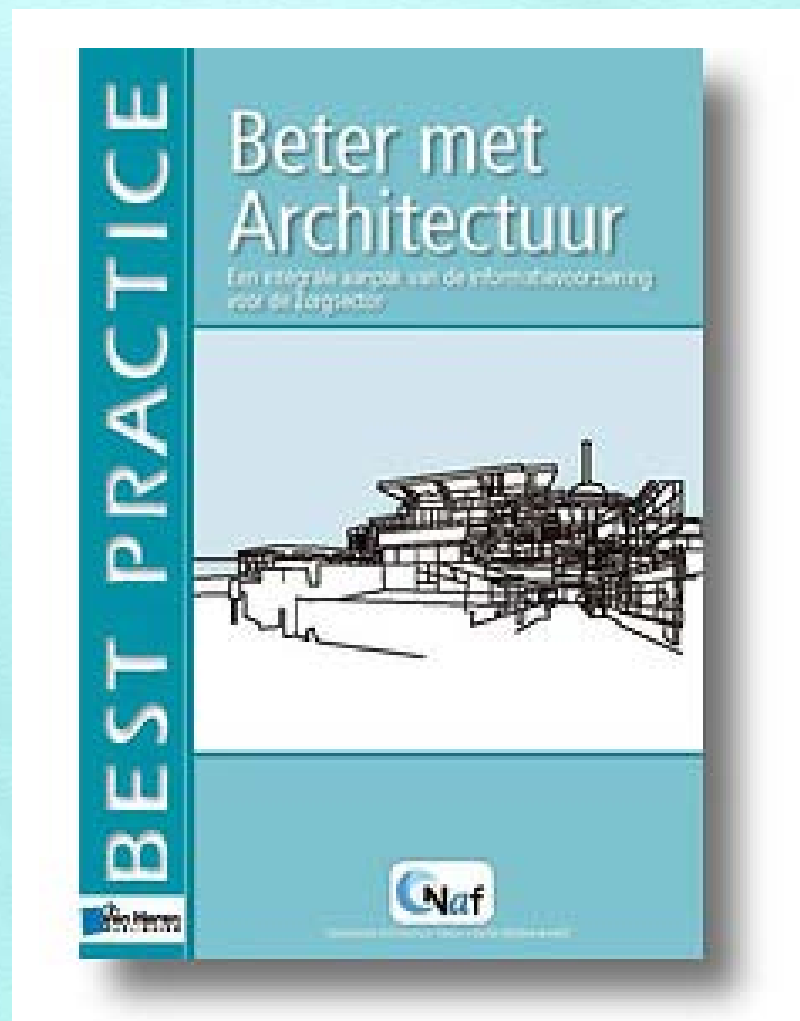

- Referentiemodel ziekenhuizen (29 april 2011)
- Ontstaan uit en door samenwerkende ziekenhuizen
- Gecoördineerd door Nictiz

Samenvattend

- De zorgsector is een buitengewoon complexe omgeving...
- ... waar ICT essentieel is, maar niet in de belevingswereld van 'de business'...
- ... waar architectuur stap-voor-stap zijn waarde zal moeten bewijzen...
- ... via bottom-up-initiatieven, bij voorkeur op basis van referentiearchitecturen...
- ... zonder dwang maar wel met regie!

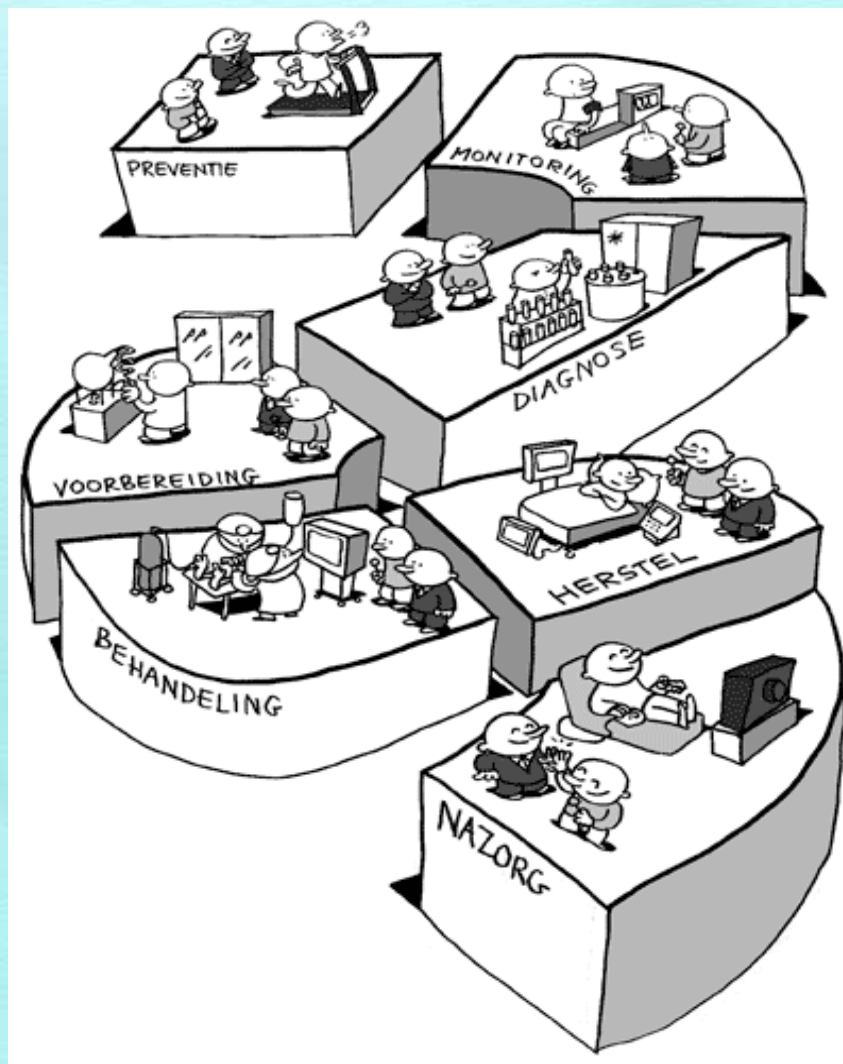
Een eerste bijdrage van het NAF

Einde

Zorgpaden

Het bijzondere van de zorgsector

- Relatie zorgverlener en zorgontvanger
- Klant = product
- Context van de handelingen
- Menselijkheid

